

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-ter.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytüzsdékben.

Egy kis böjti elmélkedés.

Március idusa — fekete vasárnap tánc.

(*)1848. március 15-ike a magyar szabadságharc legszebb napja. Bizonyos büszkeséggel és lelki megnyugvással tekintünk erre a napra, mikor a magyar nemzet egyetlen kardcsapás, egyetlen csepp vér ontása nélkül valósította meg és vitte át életébe a „Szabadság, Egyenlőség és Testvériség“ jelszavait, azon eszméket, melyekért a nyugat nagy nemzetei évtizedeken keresztül ontották vérüket. Nem kutatjuk most, mennyire volt — vagy nem volt — előkészítve a magyar nép ezen eszmék befogadására; azt sem vizsgáljuk, történetek-e és ha igen, mily hibák „intra et extra muros“ a nagy idők küzdelmeiben; egyet bátran konstatálhatunk, azt, hogy 1848. március 15-dike ideális szépségű napja a magyar történelemnek s mint ilyen ünneplésre, emlékezetre méltó.

Hogy az ideális eszmék idők folyamán, az emberek gyarlósága és rosszlelkűsége következtében sokat vesztek ragyogó fényükből, hogy azon eszmék az életbe át nem vitettek, hogy ma nagy Magyarországon sem szabadok, sem testvérek

sem vagyunk és főleg boldogok nem, az bizonyos. A Függetlenségi Kör lelkes és a mellett tárgyilagos szónokának minden szavát aláírjuk, s csak azt tesszük hozzá, hogy az általa felemlítettek kivül még száz nagyobb és vérzőbb sebe van e szegény országnak és hogy e sebek komoly munka és nem frázisok által való orvoslása minden igaz hazafinak első és szent kötelessége. Mikor a Bem katonáinak unokái a liberális állam jóakarata következtében napról-napra züllemek, mikor a magyar föld felerészber idegen faj kezére jutott, mikor az északkeleti megyék hazafias kis orosz népe egy söpredék faj kényekedvének van kiszolgáltatva, mikor a tejjel-mézzel folyó Fejérmegye áldott földjének népe is Amerika felé veszi útját, akkor talán a bankettezésen kívül egyéb feladata is volna a magyar intelligenciának.

A napokban olvastuk, hogy 70.000 magyar katonaszökevény él Amerikában; tapasztalásból tudjuk, hogy megyénk északnyugati községeiben: Balinkán, Kutiban s innen-onnan Isztiméren, alig van ifjú legény, fiatal leány; Herecgalván épen a legutóbbi napokban egy óriási seb fakadt fel, melynek látása mindnyájunkat megrendített. Mi azt hisszük, nagyobb szolgálat tesz a hazának az, ki egy kivándorolni készülő családot megtart e föld

gyermekének, mint a ki száz bankettet végig eszik, száz beszédet elmond vagy meghallgat „in majorum gloriam.“

Hanem hát régi szokása a magyaroknak, hogy hazafias érzelmeinek legszivebben ünnepi beszédekkel fűszerezett közvaesóráknak ad kifejezést. Gondoljuk, ez nem tetszett már a nagy költőnek sem, mert így panaszkodik:

„Nagyot iszik a hazáért

S felsívit,

Csakhogy egyszer tenne is már Valamit!

Node hát ezt az ősi tradíciót nehéz elhagyni. Alapjában véve nem ártanak a „felsívitások“ senkinek és feltétlenül használnak a — vendéglősöknek. A hazának legfeljebb a fogyasztási adó révén. Mi a magunk részéről csak azt nem értjük, miért kell minden hazafias felbuzdulás alkalmával az egyház böjti parancsát megszegni. Néhány helybeli társaskör vasárnapra tette át társasvaesóráját. Igen helyesen, mert a cél, tehát a hazafias érzés megnyilatkozása sem szentelti az esküzököt.

Igen sok helyen hajnalig tartó tánc követte a hazafias étkezést. Ez már, te-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Március idusán.

A tisztviselők és hivatalnokok „Otthoná“-nak ünnepélyén szavalta: F. Lányi Irma.

Emlékezem és megremeg az ajkam,
Zsarnok felettem most a képzelet,
Mesés időkbe e vásári zajban
Belophatom-e majd a lelkeket?!
Mégdobbán-e még büszkén a magyar szív,
Lázból közönybe fullt idők során,
Mert ünneplésre csak ha a divat hív,
Ne csodálkozzunk Isten ostorán!

De nem lehet, hisz ünnepe van künu szerle,
Minden derűsebb és világosabb,
Ibolyabontó szende kikelclébe,
Az ember volna hát csak zordonabb?
Lehet, — de itt, — hol a fű is, mi zöldel,
Az és magyar, — itt nem lehet soha!
Vérítas földön tavasz szellővel,
Suhán közénk e hónap Idusa!

Igen, látjuk, mi bölcs titku a végzet,
Mely úgy adá a Március havát,
Hogy fénybe jö s kis ibolyával ébred
S bele szövé egy nagy kor Idusát.
Dicső nap te, bübajos szent hajnal,
Te verted fel a szunnyadó erőt,
Te viradtál ránk féltlen hadakkal,
Ezer csüdával századfél előtt! . . .

S most szívünkbe, halvány arcainkon,
Itt-ott mikéntha fény szüldna ki,
Mely, ha nagy útra dicsőségre hívjon
Egékbe csaptak akkor lángjai! . . .
Az utcán lelkes nép zing, szinte látom,
S felette az a három szin lobog,
S száll-szál a hár át millió haláron,
A hon egy szív lesz, lázban feldobog!

Hogy is ne Ő megy ott a nép elején,
Magyar Tirtacus, a dicső a nagy,
És türelégi tűz két büszke szemén:
Magszóal és a zajra esőnd szakad,
Bibor lesz minden arc s megrándul a kar
Amint szép büszke szava szerle cseng
És mindent átzing az a „Talpra magyar“
S felgyullt szívükbe százszor visszaeng . . .

Hisz mint a tűzvész zugó szélviharban
Sistergve terjed a végső zugig,
A zsarnok irtó dal zing a magyarban
Végső kárpáti szellér lakóig . . .
S ott állt költőnk a felgyullt nemzet élén,
Mint minden zsarnok őt pallasoa,
Büvös szaván és kincsés szive vérén
Lett ünneppé e hónap Idusa!

Vállalkoztak biz rettentő tusára,
Hogy toll és kard közt mely volt ott nagyobb?
Eszünknek mi mérhellen volt ára?
Pérez? Véz? . . . Klónak lapja szől s ragyog!
Elindulának győzelmes nagy utnak,
Melyen szabadság gyakran láncha ful,
Bár hír, dicsőség majd megkoszorúznak,
Zsarnok hull és Eszme magasztosul! . . .

Mai lapunk 4 oldal.

Jóvel tehát most ünneplésnek árja,
Ma is kell még a hár, hogy „talpra“ hát!
A szabadságnak születés napjára
Tartsuk fel e hon véres zászlaját! . . .
A míg leszen itt egy bús, büszke magyar,
Ki dicső multján elmerengni tud
S míg oly esküt hall e verácta avar,
E nap él s benn száz emlék összefűt.

Előre, előre . . . !
A puszka ropog,
És a sok elenség
Halálba szalad
Vérít kikelve . . .
Győzött a magyar . . . !
És már az örömtől
Szemen tűze bágyad . . .

Elompuh a kürtészó,
A zaj, a moraj —
S véres fűrtelével
Ott fut a költő! . . .
És döng a szívek már, —
Meglebben a gyász
Sikong a turul is . . .
Bujdos a magyar . . .

Mely keserű gyászban
Teltek az évek
Szétröppene lassan
Vigasz sugara! . . .

kintettel a fekete vasárnapra, öreg hiba. Szerintünk ez a farsangi ugrálás, ebben az időben, annyira van a hazafiságtól, mint Makó Jeruzsálemtől.

Vallásos lelkű kath. hölgyeink e tekintetben sokat javíthatnának a helyzeten. Kérjük is erre őket, ha másért nem, legalább a gyermekeiknek adandó jó példa érdekében.

Van Székesfejérvárott egy egyesület, címe „Székesfejérvári Iparos Ifjak Önképzőköre.” Nem tudjuk biztosan, mily irányban halad a nem igen tisztelt testület tagjainak „önképzése”, de azt hisszük, jogosan félünk tőle, hogy az egyház, a haza s a lélek nem sok hasznát látja ennek az „önképzésnek.” Ez az „önképzőkör” az idén nem elégedett meg március idusán egy közönséges vacsorával. A következő „Blaumontagra” való tekintetből vasárnap f. hó 16-án ünnepelt, szavatokkal, felolvasással és táncgal egybekötött multság keretében. Mivel a nevezett napon véletlenül *Fekete vasárnap* volt, finoman szólva kijelentjük, hogy egy kiválóan és túlnyomóan katolikus városban a nevezett egyet hazafias érzelmeinek illetően megnyilatkozása — szégyen-gyalázat! Az 1848-iki nagy idők és nagy emberek emléke bizonyára nem szorult rá arra, hogy a katolikus egyház legnépesebb gyűlésének napjaiban 10—12 nappal nagypéntek előtt, Karnevalnak szentelt éktelen bakugrással tiszteljék és ünnepeljék. Nem ismerjük a nevezett egyesület vezetőit, de, hogy újra enyhén és ki-mélettel szóljunk; sivár lélekre vall az ilyen mulatság rendezése.

A helybeli Katolikus legényegylet ifjusága is megünnepelte a nagy napot. Szándékos volt a hallgatásunk ezen, minden tekintetben fényes ünnepélyről, mely magasan felette áll a többieknek. Hazafias

*Horpalt sírokat im
Most a magyarnak
Nem tiltja a szarnok
Megkoszorúzni! . . .*

*Rezdül a szívem, hogy a multba szálltam,
Megejtett engem bűvös képezet, —
Mesés időkbe lázban égve járтам —
— Itt-ott lebbentek fényes szellemek!
É nagy napon, — a bimbó s rügy is ébred
És szétröppen a virág illata, —
Ne hulljon sohse nagy örök terméscet,
Mellőléd el c hónap Idusa!*

Németh Lajos.

Emlékek a római utról.

I.

Sokan kérdezték már tőlem, hogy milyen idő volt az örökké mosolygó, derült Itália ege alatt? Őszintén megvallva, goromba, felhőkkel borított hideg idő volt. A téli bunda éjjel és nappal húzta a vállainkat és mi nem haragudtunk érte. Az Appeniniken hőmézők között száguldott végig gőzkocsink. Nem zöld még semmi, csak a citrom-, narancs-, bors-, füge- és eucalyptus-fák, de ezeket a Teremtő örökös lombokkal áldotta meg. A fecskék nem keringenek még a levegő-

ének, szavatok és egy sikerült előadott alkalmi szindarab képezték az ünnepély programját. Utána az ifjuság szépen hazavonult, mert azt tartja, hogy a szegény hazának jövő küzdelmeihez nem annyira fürge lábú, csiklandós talpú mit-ugrásokra van szüksége, mint inkább edzett lelkű, vallásos és kötelességét minden irányban teljesítő polgárookra. Ez az ifjuság tud vigadni — ha szabad, de önmegtagadásra is képes — ha kell.

Miért is bujkál ez a nemes egyesület még mindig az éji homályban? Az ideai fekete vasárnap története hangosan hirdeti, hogy itt a tizenkettedik óra, mikor tennünk kell valamit iparos ifjaink megmentésére.

Teret, helyet Kolping szellemének — míg nem késő!

Egy jubileum.

Tudom, hogy a szerénység tiltakozni fog miatta, de erősebb a kötelesség sürgető szava, a mely követeli, hogy meg ne feledkezzünk arról az egyszerű, de önmagában annál jelentékenyebb ünnepségről, a mely tegnap a székesfejérvári városi árvaház falai között lefolyt.

Nagyon kevesen tudták, hogy *Bach* Krisztina, a Városi Árvaház főnöknője Szt. József ünnepén ülte szerzetesnői életének 25 éves jubileumát. Ha tudni akarjátok, hogy mi az a lemondás, vessetek egy pillantást az ő életére. Elhagyta kedves otthonát, a kényelmet, mely ott körülvette, a szeretetet, mely magához bilincselte és egy nemes, ideális célnak szentelte életét. Lemondani mindenről, s egyet szeretni végtelenül: az Üdvözítőt, Érette tenni mindent, másokért tűrni, szenvedni, ha kell nélkülözni, ez az ő élete.

1889 augusztusában állott élére a Városi Árvaháznak. Nézze meg bárki azt az intézetet és meg fog győződni, hogy mintaszerűbbet keveset fog találni nála. Hozzá hasonlót igen, de jobbat nehezen. Nem akarok másra utalni, csak *Har-rané* polgármester úrnak, az intézet elnökének nyilatkozataira, a ki mindenkor elragadtatással

nyilatkozik a példás rendről, csínról, tisztaságról. Többször hallottam már tőle, hogy nem volt alkalom, a mikor működésük fölött csak a légcserélőbb neheztesítés is kellett volna nyilvánítania, sőt mindenkor legnagyobb elismerésére szól-gáltak rá. Csodálatosan tudnak takarékosak lenni. 13 év előtt 24 árvának volt helye az intézetben, most hivatalosan 46-ot lát el az intézet, sőt azon túl is öt-hat gyermek érzi a szeretet melegét. Igen! az igazi, a valódi szeretet melegét, a melyet azok a szegény, elhagyott, talán a romlás, vagy züllés útjára dobtott árvák sehol, senkinél úgy feltalálni nem volnának képesek.

Hányan vannak közöttük, a kik el tudták feledni az édes otthonát, az anyai szeretetet, melyért ott bő kárpótlást nyernek, mert azok a jó apácák nemcsak a kenyérből szelnek, hanem a szívüket is odaadják a rájuk bízott gyermekeknek.

Vagyonilag bámulatosan gyarapodott az intézet. Nem számítva a mintaberendezést, az ezernyi apróságot, van már szőlőjük is, a hova a kis árvák kirándulásokat tehetnek. Meg kell itt említenem, hogy itt mindenütt a jó főnöknőnek a magánvagyonra gyarapította az intézet tőkét.

Tegyek-e említést az intézet kápolnájáról, a mely régóta szűk már a buzgó látogatók számára? Vagy elfeledkezzen a Szent-Antal perse-lyéről, a melynek jövedelméből hetenkint 80—90 sokszor több szegény is nyer alamizsnát vallás-különbség nélkül:

Ha meglátjátok a kis árvák mosolygó arc-csokait, gondolatok arra is, a kinek anyai vezetése derült, mosolyt és boldogságot varázsolt az elhagyottak sivár életére.

Tiszteletű kedves ajándékkal lepték meg a jubilanst. Egy díszes miseruhát adtak át neki, a melyet ő oda ajándékozhat Istennek dicsőségére. Hiszen eddig is abban találta boldogságát, ha más iránt szeretetét és jóságát nyilváníthatta.

Jól tudom, hogy hivatalosan senki nem vett tudomást az intézet ünnepéről, de azt tudom, hogy sokan örömmel kívánnak még hosszú életet, és isteni áldást a jó főnöknő életére.

ben ott se, ép úgy mint nálunk. Különben, hogy az igazsághoz hű legyek, meg kell jegyezmem, hogy Olaszországban máskor sem keringenek a fecskék, sőt semmiféle madár nem hallatja a csicseregését.

Ha kérde, mi az ok? — csak azt felelhetem rá, hogy az olaszok megmérhetetlen nyomorúsága. Mikor tavasz táján a mi kedves vándormadaraink Afrika felől nekiindulnak, hogy ligeteinket, erdeinket édes zengedéseikkel kedvessé tegyék, akkor az éhes olasz aratásra készül. Mikor az első rajnak híret veszik, meghuzák a harangokat, a nép botokkal, póznákkal kivonul és a szegény elcsüggedt, hidegtől, szét-től agyonzaklatott madárkánkat, fülemülünket, fecskéinket, fűrjeinket könyörtelenül agyonverik. Ez az aratás. Van néhány hétre husuk, egyébként úgy se kerül hónapszámra az asztalukra. Kerül akkor még a háziállatoknak is bőven. Ezért fogynak évről-évre a mi kedves dalos madaraink.

Nem láttam madarat sehol, pedig figyelemmel kísértem az útban, csak a vendéglőnk udvarában volt elzárva kalitkába egy vén kopott veréb, a melyben egy fogatlan öreg talián asz-szony találta gyönyörűségét és csicseregést neki hasonló bájos hangokon. Azonfelül még a trap-pisták kolostoránál láttam 3—4 bábész varjút, a melyek öregek kíváncsisággal krákoztak felénk. Úgy látszik, azok a jó barátok magukhoz tudták szelidíteni azokat a szegény, világból kiüldözött állatokat.

Az olasz tulajdonképpen az idegenek után él. A minapában történt, hogy valami idegen

csoporthoz nem volt hajlandó beírni nevét az Umberto király síremlékéhez kitett emlékbumba. Az itáliaiassimok nagy ribilliót csaptak és az új-ságokban kezdtek is szidni az idegeneket, a kik az ő külön véleményüket el nem fogadni merés-szelik.

A kik legjobban megijedtek, a vendéglősök voltak. Deputációban keresték föl a polgármes-ter, hogy üssön közé honfitársak liberalizmusá-nak, mert egy-két ilyen hecc s a vendégek hátat fordítanak az örök városnak s akkor ők elme-hetnek Jebekbe zabot hegyezni és aszalt meg-yeget enni.

Az se közönséges dolog, a hogyan mi a taliánokkal beszélgettünk. Velencében meg imitt-amott hasznát veszi az ember a német nyelvnek, de Rómában beszélhetsz németül a taliánnak, akár a beteg németnek, rá mondogatja tiszsz-ny comprehendo, vagyis nem ért belőle egy kuk-kot sem. A ki azt hiszi, hogy a latin tudomá-nyával boldogul, bizony bal lábbal kelt fel. Nem-csak a nép, de még a papok közt is kevés, a kivel latin szóval meg tudná az ember magát értetni. Olaszország laktóinak nyelve már 2000 esztendővel túltette magát a gyönyörűséges latin nyelv finom classicitásán, azóta meg még inkább elvadult tőle. Tehát se a német-, se a latinnyelv, sőt még a francia sem ér annyit, hogy az ember kelt narancsot meg tudna venni a segítségével. Mi aztán kihasználtuk a dolognak a mulatságo-sabbik oldalát, a mit lehetett olaszosan ejtettünk ki: Teszem:

UJDONSÁGOK.

— **A Ferenc-József nőnevelő intézetben** tegnap, Szt. József napján dr. Városy Gyula megyéspüspök: misét mondott, a mely után az intézet iskoláját szemlélte meg. Mindenütt teljes megelégedését nyilvánította a kiváló rend és tisztaság felett, mindenütt voltak buzdító és elismerő szavai, a melyekkel a növendékekhez szólott.

Az apró leánykák, a kik bátor és okos feleleteikkel oly örömet szereztek a főpásztornak, bizonyára fokozott szorgalommal lesznek ezután is azon, hogy a jó püspök bácsinak minél több örömet szerezzenek.

— **Tanító gyűlés.** A „Fejérmegyei Tanító-testület” székesfejérvári járási köre folyó évi március hó 20-án d. e. 9 órakor tartotta a „Polgári leányiskola” disztermében tavaszi rendes közgyűlést, melynek lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Magó Károly elnök, úgy, a mint más alkalmakkor is megszoktuk tőle, magvas beszéddel nyitotta meg az ülést. Szoros egyesülésre, kitartó munkálkodásra buzdította kártársait. Annyi ok van, amely szétválasztja az együttes erők összetett munkáját; a vallási és nemzeti viszály lépten-nyomon akadályt gördít a rendszeres fejlődés útjába, legyenek a tanítók együtt, hordják ök össze azokat a porszemeket, a mely hazánk és nemzetünk jövőjéért boldogulásának biztos alapját fogják képezni.

Utána **Tóth Ferenc** tanító a tanítók fizetés-rendezésének fontos és sokféleképen vajdó ügyét fejtegette.

Velinsky Ferenc osztálytanító az ifjúság erkölcsi életének megővéséről értekezett és előadta indítványában azokat a pontokat, melyek az erkölcsi romlás megállítására szolgálhatnak.

Végül **Mészáros Gyula** osztálytanító a szak-szerű tanítóképzés és képesítéséről szólott.

Mindhárom felolvasót jegyzőkönyvi közönetben részesítették kártársaik, mert tárgyaik alapos tanulmányozásával három időszereű tétellel foglalkoztatták kártársaikat is, a midőn tetteleiket meghallgatva, az indítványok elfogadásához vagy módosításához hozzájárultak.

— **Il kellnerio, hozz ide tanyerio! Hamm! hamm! il husio!**

S addig mutogattuk, bőködtük az asztalt, meg a gyomrunk táját, míg daértünk, a hova a taliánok pergő nyelvvel jutottunk volna.

Egyébiránt mi mindenben mindennek a mulatságos oldalát kerestük. Mergelődhetik az ember itthon is ingyen eleget. Ha fizetek, megérdemlem, hogy jól érezzem magamat.

A vendéglőstünk egy klaszikusan kifejlődött vörös boros hordóhoz hasonlított, a melyet két celőke-féle alkotmányra támasztottak föl. Udvarias volt a határtalanságig, már a mennyire a gömbölyűsége őt hozzánk fűri engedte. Csak éjjel veszekedett a házi népével, de akkor aztán olyan ribilliót csaptak, hogy aggódva vártuk a reggelt, a mikor a bicska áldozatait terítékre hozzák. — Ezért aztán egyik társunk, — a ki éjjelenként kénytelen volt végig élvezni a macskazenét föl is köszöntötte ékes magyarsággal, — a melyben veszekedett jó kívánságok gyakorlati szerepeltek s köztük: a medve lapogasson meg-féle jókívánságok nem tartoztak a ritkaságok közé. A mi taliánunk azonban bőven mosolygott hozzá és válaszolt is, a maga nyelvén, (lehet hogy azt mondta: hasonló lyókat kívánok.) Különbek nekem nagyon tetszett, hogy hamisítatlan magyar véleményeimet a látókatról és tapasztaltakról leplezetlenül elmondhattam. Mondtam is nekik olyanokat, hogy tudom nem tették volna ki az ablakba.

Bilkei Ferenc.

— **A pénzügyi szakosztály** ma d. e. tartott ülésében elfogadta azt az indítványt, a mely **Fister István** tiszteletbeli közgyám napi járulékaiknak 3 koronáról 4 koronára való felemelését célozza. Tekintve a nevezett hivatalnok ügybuzgó és lelkiismeretes munkálkodását, az elismerés illetén módjára tökéletesen rá is szolgált.

— **Jótlakonyosság.** **Kaltenackert** Márton takerpéztári igazgató a „Székesfejérvári jótlakony-növegytel” pénztára javára 10 koronát adományozott, melyért ez uton is köszönetet mond **Ké Istvánné** pénztárnok.

— **A levelezőlapok bélyegdíja.** Dacára annak, hogy a levelezőlapok póstai viteldija drágább lett, a közönség még mindig gyakorta használja a 4 filléres levelezőlapokat. A baj orvoslását célozza **Brünnner János** pósta- és távirtda-felügyelő a következő figyelmeztető soraival:

A közönség tájékozatlansága következtében még mindig nagy számban kerülnek feladásra 4 filléres levelezőlapok, a díjpótló 1 filléres franko-jegygyel nincsenek ellátva, s ennek folytán a kézbesítés alkalmával pótdíjjal terheltetnek.

Az ebből származó kellemetlenségek és kezelési nehézségek megszüntetése és a közönség lehető tájékoztatása céljából felkértem a levelező közönséget, hogy a 4 filléres régi kiadású levelezőlapokat feladástuk alkalmával az 1 filléres pótlójegygyel okvetlen lássák el, nehogy azokat pótdíjjal kelljen megterhelni.

— **Gondallanáság áldozata** **Korács András** helybeli lakos együtt dolgozott a feleségével Vársárhelyi **Szabi György** szőlőjében. Mint afféle szegény házaspár, magukkal vitték a kis Andris gyereket is, a ki jól is érezte magát egy darabig kinn a szabad természetben, aztán pedig, hogy belefáradt a lótas-futásba, beszaladt a présházba egy ital vizért. Víz helyett azonban mást ivott. Megtalálta az apja tarisznyájában a pálinkás üveget s néhányszor felhajtott belőle. A szesz nem maradt hatástalan, sírásra fakadt a gyerek s az odaszaladt édesanyjának már nem tudta elmesélni a baját, rövid szenvedés után átadta ártatlan lelkét Alkotójának. A halál közvetlen oka szívészélhűdés volt.

— **Sorozás.** A sárbogárdi járás hadkötelesei tegnapelőtt és tegnap jelentek meg sorozásra Sárbogárdon. Persze, élénk volt a sárbogárdi élet annál is inkább, mert az eredmény kedvező, a mennyiben 238 hadköteles közül 87 találatot alkalmassnak fegyveres szolgálattételre.

— **A liba.** A legöregebb emberek is úgy mondják, hogy a ludhus egyike a legizesebb és legkiválóbb eledelnek. Sőt ha az almoskönyv huszonkilencedik lapját fölütjük, ott is fölhaláljuk ezen örökérvényű szavakat: „Ludhust enni hasznos.” Ugy látszik, ennek a jeles mondásnak volt a rabja városunk egyike nem nagynevű szülöttje: **Német István**, a ki életének nem csekély részét arra fordította, hogy a libanemzettség körében gyakorolja szakavatott hódításait. A hol szerét tehette, mindenütt hódolt ezen szenvedélyének s könyörtelenül tette rabjává egy libákat, valamint a jobb sorsra érdemes gonúrokat is. Minthogy pedig mindennek ára szokott lenni, úgy ő is nem egyszer fizette már meg ezen csalafintaságának árát.

Egy ízben egy esztendő, más alkalommal pedig három évet tilt a sötét börtönben, mert a libák körében olthatatlan szenvedélyességgel végbevitt hódításait a gágogó nép gazdasszonyai a törvény erejével kívánták méltányolni.

Szinte bámulatos, hogy mily messzire elützte szerencsétlen polgártársunkat a libalopás szenvedélye. Veszprémben, Kálozon, sőt Nagy-Kanisán is rovására vették nevét épen a libák iránt táplált szeretete miatt.

Most saját szülővárosában vesztett rajta. Mikó **Imréné Gyümölcs-utcai** lakosnak udvarában három jobb sorsra érdemes liba gágogott. Német szemet vetett rájuk s azon ürügy alatt, hogy fuvart keres, kiszondérozta a helyzetet s mikor az éj leple sötétén ráborult a városra, alattomosan belopózott a libatanyára s a három szép libát oltalmába vette. Elvitte őket Szekeres Ferenc budai uti lakására s ott, annak óljába elhelyezte őket, de jelentős szemhunyorítások helyezetté tudtára adta Szekeresnek, hogy a közös zsákmányból közösen kivethetnék a részüket.

Szekeres uram azonban nem állott rá a galád csábításra, hanem a kapitányságnál följelentette Németet. Aliköné tudomását vévén az újságból, hogy három loptól libáinak nyomára jöttek, lelkenedve sietett elutalajdonított jószágának meg-szemlélésére. A lábakon levő jelekéről valóban meg is ismerte őket és szivrepesve jelentette ki, hogy csakugyan az ő tulajdonai. Német váltig tagadott, de a bizonyítékok ostromló ereje alól nem tudott kibujni s így azoknak a libáknak csontja, a melyeket még nem is volt alkalma megkóstolni, a torkán fog megakadni, Mint visszaeső bűnöst a törvény teljes szigorával fogja sújtani. Ha eddig négy esztendő börtönt és fogságot tilt a libákért, most alighanem ötöt, sőt talán hatot is kaphat még értük.

— **A kanyaró.** Többször esett szó mostanában a kanyaróról, mely a gyermekek között elhatalmasodva, hosszabb-rövidebb időre megakasztotta az oktatás menetét. Egyes aggódó szülők panaszos hangon adtak kifejezést annak, hogy a tanhatóság tegye meg a maga részéről a szükséges, törvényszerű intézkedéseket. A polgármester rendelőire 21-ére és 22-ére bezárták a kórház-utcai és olaj-utcai iskolákat. Megvalljuk, hogy fölötte különösen tartjuk ezt az intézkedést. Mikor e két iskolában naponta átlag 150 gyermek maradt látva a kanyaró miatt, nem látták szükségesnek az intézkedést, most, mikor nem hiányzik már 10—15 gyermeknél több, bezárják. A mig pl. a tóvárosi iskolára nézve, a honnan a mult heten is egy nap 22 új megbetegedést jelentettek, semmi intézkedés nem történt.

— **Baromfi vásár.** Tudvalevő dolog, hogy eddig nálunk vasárnaponként nem volt még baromfi vásár. **Pollák Armin** városi bizottsági tag az egyik nem régi közgyűlésen azon élethevágó és a kor színvonalán álló indítványt nyújtott a közgyűlés elé, hogy a baromfi-vásárokat az Úr napjára is terjesszék ki. A közgyűlés a belügy-miniszterhez folyamodott a kérdés eldöntése végett, a ki azt **Pollák Armin** úr óhajának megfelelően döntötte el.

— **Arcképleplezés.** Az iparos ifjak önképzőkörre meg akarván tisztelni elnökét **Boros Sándort**, vasárnap d. u. a Kunter-lejtő vendéglőben leplezi annak arcképet. A megnyitó beszédet **Rainiss Mátvás** tanító fogja tartani. Az ünnepekt érdemeit pedig **Békési István** fogja méltatni.

— **Néváltoztatás** **Klein Ignác** rác-almási illetőségű soproni lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel „Kis”-re változtatta.

— **Jutassuk a bibliát a hűvek kezéi közé!** A biblia fontos szerepet játszik a vallásismeret terjesztésében, fenntartásában és apólasában. A biblia tartalmazza a könyvitalkoztatások történetét; ez közli az elbeszélés könnyű alakjában a könyvitalkoztatott igazságokat; ebből merithetjük a legközvetlenebb védelmet szent vallásunk igazságának bebizonyítására. A biblia fölitélenül szükséges a katekizmus igazságainak megvilágosítására; a bibliai történetekben jart hűvek sokkal könnyebben fogják fel a prédikációkban előadott igazságokat.

A katolikus egyház előírása szerint szükséges, hogy a hűvek kellő értelmezéssel ellátva olvassák a bibliát. Ezért van, hogy a szentírás szövege alapján Bibliái Történetek Magyarazata címen könyvek készülnek kisebb-nagyobb terjedelemben. Nem lehet eléggé hangsúlyozni az ilyen művek fontos szerepét. A bibliai történetekmagyarazata az elbeszélő alak miatt a legkedvesebb vallástani mű, a legkönnyebb mód a vallástani igazságok terjesztésére, a legajánlatosabb mód arra nézve, hogy a hűveket rábírjuk a vallásos könyvek olvasására. A biblia a legigazabb történetekből a legközvetlenebb erkölcsi tanulságokat nyújtja; e miatt a bibliai történetek magyarazata a legelső rendű épület olvasmány, melynek terjesztésére minden módot és eszközt meg kell ragadnunk.

Ezen eszmék hatása alatt **Adjutus Secundus** kétféle bibliát állított össze: egy nagyobb és egy kisebb terjedelmű.

A nagyobb terjedelmű munkának (a Fel-nöttek bibliájának) címe: A Bibliái Történetek Magyarazata felnöttek számára. I. rész öszövet-ség, II. rész újszövetség; összesen 72 nagy iven, 170 képpel és öt térképpel. A két rész ára fűzve 12 korona, kötve 13 korona 60 fillér.

A kisebbik terjedelmű munkának (a Nagy Bibliának) címe: A Bibliai Történetek. Magyarazata iskolai és magán használatra. I. rész öszö-vetség. II. rész újszövetség; függelékül: Palesztina és a bibliai helynevek kis szótára. Összesen 18 iven, 120 képpel és 5 térképpel. Ára a két résznek köteve 3 korona. Ezen mű a Felöltök Bibliájának megrövidítése egyrészt a gymnasium és a vele egyenrangú iskolák számára, másrészt a nép számára való tömeges elterjesztésre.

Kapható Adjutus Secundus áldozópap címén Szatmáron.

ELADÓ VENDEGLŐ. Apáca utca és Horváth István utca sarkán levő vendéglő szabadkézből eladó.

A komlós-kerti dűlőben egy rét szabadkézből eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Egy jó karban levő cimbalom megvétele kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

A ker. fogyasztási szövetkezet és a „Székesfehérvár“.

„Hogy miért kell a cikória kávénak és a jőféle szegfűszegnek *malaszt-teljes* oltalom alatt állani, annak azok az *ifjú heccoklápnok* a megmondható, a kik elég ügyesek voltak észrevenni, hogy a közvetítő kereskedelmet kitűnően ki lehet használni politikai célokra és a szövetkezési eszmével összekapcsolva mindez *izdoka rizikása mellé oda lehet csatolni egy bünbocsánati ígervényt és szavazási bárcát*, petroleum kimerés közben pedig *szilani az emberék közt a gyűlölséget*, a mi hiszen a kulturátlan emberek közt olyan könnyű dolog. Csak beszélni kell bármilyen bolond gombát, követője mindig akad.

Székesfehérvárott csak néhány hónapja alakult meg a keresztény fogyasztási szövetkezet, a hol az *ifjú heccoklápnok és a vihar dúlt szivü dicsa hölgyek erkölcsi társalgásukat naponta elvégzik* s már is — negyven egynehány korona tiszta jövedelem mámorító hatására — az a terv merült fel, hogy a város különböző helyein a keresztény fogyasztási szövetkezet fiókokat létesítsen.”

Ilyenforma tónus vonul végig a „Székesfehérvár“ tegnapi vezércikkén, melynek feladata, úgy látszik nem akar más lenni, mint ápolása azon *szöveletnek és türelemnek*, melyről lapunk legutóbbi számában egyet-mást elmondottunk. „Akit az Isten megakar verni, annak . . .” E közmondást tartva szem előtt, nem tüntettük ki a nevezett lapot azzal, hogy szeretetteljes kirohanására érdemileg válaszoljunk. Az a malasztal bünbocsánattal való handabandázás már egyszer (ha jól emlékszünk rá, éppen félévvel ezelőtt) megégette a kőrmét valakinek. Ahhoz, amit akkor mondottunk, most sincs semmi hozzáadni valónk. Legfeljebb annyit, hogy nálunk minden *eladó* az áldás is, a malaszt is, hát úgy beszélnek róla, mint a nyúlőről. Kinek-kinek a gusz-tusa szerint.

Mivel provokáltattunk tehát, elmondunk valamit, amit, úgy lehet, Székesfehérvárott még vannak a kik nem tudnak. Féléve épen, hogy a helybeli keresztény fogyasztási szövetkezet megalakult. Emberemlékezet óta 40 fillérért vásárolta a város közönsége zsidó és keresztény boltokban — yaránt egyik legfontosabb fogyasztási cikkének, a petróleumnak literjét. A szövetkezet *drága kezelési költségei* mellett is abban a helyzetben volt, hogy a nevezett cikket 32 fillérért adhatta fogyasztó közönségének. Az árkülönbözet tehát egy hektoliternél 8 korona, 100 hektoliternél 800 korona, 1000 hektoliternél 8000 korona; 2000 hektoliternél, (amennyi városunkban hozzávetőleg elfogy) 16000 korona évenként.

Mivel azóta a nevezett cikk ára a város minden zsidó és keresztény boltjában — 32, 30 sőt 26 fillére szállott alá, világos, hogy egyedül e révén 16000 korona marad évenként a város „katholikus és református, zsidó és hontentotta? vallásu“ fogyasztó közönségének zsebében. Mint látható, annak a „40 és néhány korona tisztajövedelem“nek egy kis hátere is van. Egyelőre csak ennyit mondottunk el. Ha tovább provokálnak bennünket, folytatjuk a város közönségének ily irányú felvilágosítását és jegyezze meg a „Székesfehérvár“ és esetleges sugalmazói, ezt *nem a szövetkezet s nem is a város fogyasztói közönsége fogja megbánni.*

A szövetkezet üzleti összeköttetése se bántsa a „Székesfehérvár“ jóakaró szívet. Legyen nyugodt, el fog még jönni az az idő is, a mikor Magyarország keresztény fogyasztási szövetkezetek központja „keresztény-indus kávégyarmatosokkal és más keresztény nagy termelőkkel lép közvetlen érintkezésbe“ és ennek sem a „Székesfehérvár“ pártfogoltjai fognak örülni.

Addig is, míg ez bekövetkezik, mennél több — a tegnaphoz hasonló — támadást kérünk. Mi mosolyogni fogunk a törbe esett róka örvöngein, a keresztény fogyasztási szövetkezet pedig mindenkor halás lesz értük.

SZÍNHÁZ.

1902. március 18.

Lotty ezredesei. Még mindig szép közönség előtt ment az előadás; kár, hogy az igazgató előbb nem hozhatta színre ezt a kölcsönös meglegedést teremtő darabot.

1902. március 19.

Balaton rege. Regényes színjáték 4 felvonásban, Irta Herczeg Ferenc. Fejérvári szokás szerint csak a puhatolózó hízottság volt kiküldve a színházba, hogy vajjon érdemes-e megnézni. Érdekes dolog, hogy a míg ma majdnem teljesen üres volt a nézőtér, ugyane darabnak pénteki előadására már számos előjegyzések történtek. Azt hisszük, hogy a puhatolózó bizottság csak jó hírt vihet a darabról a kedves rokonoknak, ismerősöknek, mert a darabot csakugyan „érdemes megnézni“, amelynek meséje elég sovány ahhoz, hogy kedves legyen. Mátyás király „nem komoly“ szándékkal közeledik a szép özvegy, Benigna felé, a kis Sió, balaton tündér azonban — Benignának szegről-végről rokona — minden bajnak elejét veendő, hirtelen összeházasítja őt a szigorú vékony Kinizsivel, akit a szerző direkt e célból kért fel a darabban való vendégzereplésre. Ennyi az egész. Az általános színezés belevág a Mátyás király korába, a részletes tárgyalás azonban igen-igen sok vitára adhatna okot. Ha annak a kornak a molnárnéi olyan körmönfont módon műveltek voltak, akkor — bocsássanak meg molnárné kortársaink — nagy a dekadencia. Ez a szerep karakterizálja legjobban a darab nyelvezetét, a melynek regényességét és korhűségét pedig egy kissé ódonabb beszédmód csak fokozta volna. De ezek csak mellékes szempontok; elég szép bizonyítványa egy *regényes* darabnak, hogy *Herczeg* Ferenc tollából került ki.

Az előadás szépen, egyöntetűen ment. Sió szerepét a kis Föti alakította; olyan tökéletes enfant terrible volt, hogy bizony nem tudtunk rá megharagudni a stíljéiért, hanem biztattuk volna, hogy csak csinálja tovább, tréfáljon meg mindenkit, mi szivesen elnézzük akár reggelig. Benignát Lányi Irma játszotta tökéletes kidolgozásban, szép hatással. Déry hibátlan Kinizsi volt, csak azt a szép elegáns alakját ne sajnálta volna Kinizsivé fölfújni! Kovács (Pipacs) Tisztay (várnagy és Dulich (molnárné) igen szépen játszottak. Arnyai (Stózius mester) ízleletlenül túlzott.

Szül.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A Fiume, Grohóvó, Lopazza mentén elfolyó Recsina folyónak szabályozási munkálataihoz 1902. esztendőben szükségessé mintegy 1000 métermázsza lassan kötő portland-cementnek vállalati uton való biztosítására folyó évi április hó 3-án d. e. 11 órakor az I-ső kerületi m. kir. kurtmérnöki hivatal helyiségeiben (Székesfejérvár Széchenyi utca 2. sz.) zárt ajánlati nyilvános versenyárgyalás fog tartatni.

Ezen szállításra vonatkozó, a nevezett hivataltól megszerezhető úrlapon kiállítandó ajánlatok, kellően felbélyegezve és lepecsételve az ajánlati összeg 5%-ának bármelyik m. kir. adóhivatalnál a földmívelésügyi tárca kezelésébe történt igazoló elismervény csatolása mellett fenti hivatalnál folyó évi április hó 3-án d. e. 11 óráig nyújtandók be.

A vállalatot szabályozó szerződés, továbbá általános és részletes feltételek, ajánlati minta, végül a „Magyar Mérnök és Építész Egyesületnek a cementek egysegés szállítására és megvizsgálására vonatkozó határozatai“ ugyanott a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Budapesten, 1902. március 12.

M. kir. földmívelésügyi Minister.

Törlesztéses kölcsönt

5% kamat

Vidéki bérházakra és földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket postafordulattal elintézz és a kivánt bővebb felvilágosítást szívesen adja

Sárkány József

Budapest, Váci-körút 21.

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ részére

jutányos áron felvételnek

a kiadóhivatalban.